

EĞİTİMDE KAZANÇ: GENİŞLETİLMİŞ ULUSLARARASI GÜNCELLEŞTİRME VE SONUÇLAR

George PSACHAROPOULOS*

ÖZET

Bu makalede, var olan değerlendirmelerin artırılması ve yeni ülkelerin değerlendirmelerinin eklenmesiyle toplam 60'ın üzerinde ülkede eğitime yapılan yatırımlardan elde edilen kazançların delilleri güncelleştirilmektedir. Yeni deliller daha önceki ülkeler arası örnekleri doğrulamakta ve güçlendirmektedir. Buna göre en yüksek kazanç ilköğretimde, genel müfredatta, kadınların eğitimde ve kişi başına düşen gelirin az olduğu ülkelerde elde edilmektedir. Araştırmadan elde edilen bulgular, eğitime gelecekte yapılacak yatırımların, etkinliği ve eşitliği sağlamak amacıyla, bu birincil alanlarda yoğunlaştırılması gerekliliğini göstermesi açısından önemli bir anlam taşımaktadır.

İnsan sermayesine yapılan yatırımların kârlılığının değerlendirilmesi çalışmaları bu alarmı kurulduğu 1960'larm başlarından beri hızla çoğalmaktadır. Bu tip değerlendirmeler, geçmişteki ekonomik büyüme hızının açıklanması (Schultz [74]), gelir dağılımının belirleyicileri (Chiswick ve Mincer [13]), ailelerin ve öğrencilerin eğitimde yatırımcı-tüketici olarak davranışları (Freeman [21]) gibi çok önemli gelişimsel konuların aydınlatılmasında kullanılmaktadır.

İnsanın bir sermaye olarak düşünülmesinin ekonomide yarattığı devriminden sonra ilk akla gelen soru 'eğer eğitim bir çeşit sermaye ise bunun kazanç oranı nedir' oldu. Bu soruyu buna bağlantılı olarak fiziksel sermayeyle karşılaştırıldığında eğitime yapılan yatırımın kârlılığı nedir' sorusu takip etti. Bu çeşit kıyaslamaların gelişimsel plânlamada iki tip sermaye arasında kaynak tahsisinin kılavuzluk edecek öncül işaretler oluşturacağı düşünülmektedir. Ayrıca 1950'lerde ekonomik gelişmenin incelenmesinde bilim adamlarını şaşırtan "artık değer" büyük bir bölümü bu kıyaslamalar sonucu çıkartıcı olarak kullanılarak açıklandı.

Bunları diğer sorular takip ediyor, ilköğretime mi yoksa yüksek öğretime mi öncelik verilmeli? Eğitim alanında kaynak tahsisi konusunda kararlar alınması gerekiyor ve kazanç oranları da bu kararların alınmasında yol gösterici işlevini yerine getiriyor. Bundan başka belli bir eğitim düzeyinde de müfredat farklılıklarının düşünülmesi gerekiyor - örneğin, orta öğretimde genel müfredata karşı teknik müfredatın oluşu gibi - ve okullara göre yapılan yatırımların karlılık hesapları göreceli olarak hangisine daha çok önem verilmesi gerektiği konusunu aydınlatabiliyor.

---

* Dünya Bankası Danışmanı.

Makalenin orijinal adı ve alındığı kaynak: G.Psacharopoulos, "Returns to Education: A Further International Update and Implications", **The Journal of Human Resources**, XX, No:4, 1985: 583- 604.

Makale, yazarın nazik izni ile tercüme edilmiştir. Tercümeçi M.O. Eğitim Bilimleri Doktora Öğrencisi Parvin Nadim yapmıştır.

Eğer insan sermayesi herhangi diğer bir sermaye gibiyse, azalan kazançlar ona da uygulanabilmelidir. Bu nedenle, ilk dönemlerdeki bir başka konu da, eğitime yapılan yatırımdan elde edilen kazancın eğitimin yayılmasıyla azalıp azalmayacağı ya da azalıyorsa bu azalmanın ne kadar olacağı idi. İnsan sermayesi devrimi başladığında kazanç oranının hesaplanmasında zaman dizileri yöntemi kullanılmıyordu.

Özel ve devlet yatırımlarının kazanç oranlarını karşılaştırmak eğitime yapılacak devlet desteğinin miktarı konusunu da açıklığa kavuşturacaktır. Özel yatırımlardan elde edilen kazanç belirli türlerdeki okullarda var olan kişisel talebi ortaya çıkaracaktır.

Özel kazanç oranı kişinin kendinden harcadığı kaynakların bir bedeli olduğundan, kişisel gelir dağılımı da bu şekilde açıklanabilecektir.

Yukarıda sözü edilen nedenlerden dolayı önce Amerika Birleşik Devletlerinde daha sonra da tüm dünyada yapılan araştırmalarda eğitime yapılan harcamalardan elde edilen kazanç değerlendirilmeye başlandı. Eğitimden elde edilen kazanç oranının ilk değerlendirmelerinin toplandığı bir makale 1967 yazında İnsan Kaynakları Dergisi'nde (Journal of Human Resources) yayınlandı ve bu makale sadece dört ülkeyi kapsıyordu - Meksika, İtalya, Birleşik Devletler ve İngiltere. Bundan dört yıl sonra Hansen [28] eğitim hakkında verilen bir OECD konferansına ön hazırlık amacıyla 14 ülkeyi kapsayan bir eleştiri sundu. Ben de 1973 basımı kitabımda [156] 32 ülkeden elde edilen delillere dayanarak kazanç oranları örnekleri çıkarmayı amaçladım. Yedi yıl sonra Dünya Bankası tarafından insan kaynakları ile ilişkili Dünya Gelişim Raporu'na (Psacharopoulos [57]) bir ön hazırlık oluşturan değerlendirmemi 45 ülkeyi gözden geçirerek güncelleştirip daha kapsamlı hale getirdim. Bu tarihten sonra da yeni ülkelerin ya da önceki ülkelerin son dönem eğitimden elde ettikleri kazanç oranları değerlendirilmeleri halen mevcuttur. Bu alandaki çalışmalarının hızla artması sonucu "Kazanç Oranı- Yeni Değerlendirmeler" dosyam kabardı ve kontrolden çıktı. Belki de daha önce belgelenmiş kazanç-oranı örneklerinin kullanıp kullanılmadığını ya da yenilerinin ortaya çıkıp çıkmadığını belirlemek için bir envanter araştırması zamanı gelmişti. Bu makaleyi oluşturan kapsamı genişletilmiş ve güncelleştirilmiş veri kümesi 61 ülkeyi kapsamaktadır.

KANITLAR

Kazanç oranı kanıtları Ek'te asıl tablolar şeklinde düzenlenerek sunulmuştur. Tablolar bu makalede tartışılacak konulara yaklaşık olarak uygun düşmektedir. Bir ülke, yıl ya da eğitim seviyesi için sunulan birden fazla kazanç oranı değerlendirmesi mevcutsa asıl tablo olarak, diğerleriyle karşılaştırmada sonuç çıkarabilecek en uygununu kullandım. Bu kolay bir iş olmadı çünkü orijinal çalışmaları yapan yazarlar her zaman kullanılan örneğin özelliklerini (örneğin kentsel, kırsal, millî gibi) ya da değerlendirmede kullandıkları yöntemi (özellikle elde edilen yararlar konusunda yapılan ayarlamalar) açıkça belirtmemişlerdi. Birçok yazarın benzer olması karşılaştırılabilir rakam grupları çıkartılmasını sağlarken, yöntemsel ve örneklem referanslarındaki farklılıklar olduğu gibi kaldı. Bundan dolayı okuyucular ülkeler ya da yıllar arasındaki farklarındaki yüzde birlik (bazen yüzde ikilik) değişimlere anlam yüklerken dikkatli olmalıdırlar. Tabii ki genel örneklem ve yöntemler kullanılan ülke içi değerlendirmelerde (örneğin eğitim düzeyiyle ya da cinsiyet farklılıkları ile ilgili olanlarda) çok daha yüksek bir güvenilirliğe sahiptir.

Verilen uzun referans listelerinin oluşturacağı "hacim" göz önünde bulundurulursa okuyucu daha önce gözden geçirilmiş değerlendirmelere Psacharopoulos'un [56,58] yayınlarından ulaşabilir. Okuyucu aynı zamanda bu yayınlara kazanç oranı değerlendirmelerinin yöntemsel ve teorik detayları için de başvuracaktır.

Tablo 1, ülkeleri ekonomik gelişmişlik düzeylerine göre gruplayarak özel ve sosyal kazançların eğitim basamaklarındaki ortalama rakamların asıl tablonun bir özeti olarak sunmaktadır¹.

Geçmişte iyi tutulmuş belgelerde görülen eğitim basamaklarına göre kazanç oranları örneklerindeki azalma bu tabloyla doğrulanmaktadır (Tablo 1). İlköğretimin en kârlı yatırım olanağıdır, onu orta öğretim takip etmektedir. Bu azalma, (diğerlerine kıyasla) ilköğretimin düşük maliyetinin ve ilkokul mezunları ile hiç okumamışlar arasındaki önemli verimlilik farkının karşılıklı etkileşimi sonucu ortaya çıkmaktadır, ilkokul mezunlarının verimliliği yalnızca bunların kazançlarıyla değil aynı zamanda bunların eğitimleri sonucunda gösterdikleri fiziksel üretimin değerlendirildiği çalışmalarla da doğrulanmıştır².

TABLO 1
ÜLKE TİPİNE VE BASAMAĞA GÖRE EĞİTİMDEN ELDE EDİLEN ORTALAMA
KAZANÇ (Yüzde)

Bölge / Ülke Tipi	Sosyal			Özel		
	İlk	Orta	Yüksek	İlk	Orta	Yüksek
Afrika	26	17	13	45	26	32
Asya	27	15	13	31	15	18
Latin Amerika	26	18	16	32	23	23
Orta ileri	13 MD	10 11	8 9	17 MD	13 12	13 12

Kaynak: Ek, Tablo A-1'deki veriler baz alınmıştır, sonraki yıllar mevcuttur.

Not : Okula gitmeyenler arasında bir kontrol mümkün olmadığından Mevcut Değildir.

1 Tablodaki tüm rakamlar aad tabloda bunlara karşılık gelen oranların basit aritmetik ortalamasıdır.

2 Bak D. Jamison ve L.Lau *Çiftçi Eğitimi ve Çiftlik Verimliliği* (Baltimore: Johns Hopkins University Press, 1982).

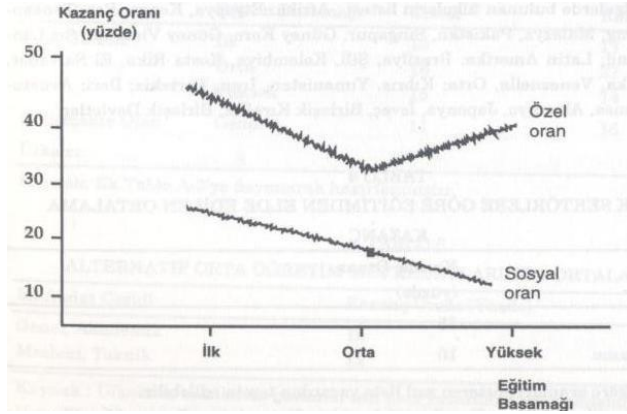
TABLO 2
BÖLGEYE VE BASAMAĞA GÖRE EĞİTİMDE DEVLET DESTEĞİ İNDEKSİ

Bölge / Ülke Tipi	Eğitim Basamağı		
	İlk	Orta	Yüksek
Afrika	92	51	157
Asya	58	13	9
Latin Amerika	104	47	50
Orta	51	6	7
İleri	MD	21	44

Kaynak: Ek, Tablo A-l'deki veriler baz alınmıştır, dikkatlice karşılaştırılabilir oranlar.
Not: Belli bir eğitim basamağı için verilen devlet desteği, özel kazanç oranının sosyal oranları aşma yüzdesi olarak tanımlanmıştır. MD = Mevcut Değil.

Azalan kazanç oranı örneği kişi başına düşen gelir grupları arasında da gözlenmiştir, örneğin eğitimin herhangi bir basamağında kazanç Afrika'da en yüksek iken ileri sanayi ülkelerinde bu oran en düşüktür. Bu durum bu ülkelerde gözlemlenen göreceli insani - fiziksel sermaye ikilemine bağlı olarak açıklanabilir.

Tüm ülkelerde ve okullaşma basamaklarında, eğitim kamu tarafından sübvansede edildiğinde özel kazançlar sosyal kazançları aşmaktadır. Yine de fakir gruptaki ülkelerde ve eğitim üst basamaklarındaki özel-kamu dengesizliği çok büyüktür (Tablo 2). Şekil 1 de bu fenomen Afrika açısından incelenmektedir. Sosyal kazanç eğitim basamakları arttıkça azalan bir yol izlerken, özel kazançlar sosyal kazançtan yüksek olmakla kalmayıp aynı zamanda orta eğitim basamağından sonra hızlı artış gösterilmektedir.

Kaynak : Ek, Tablo A-l'deki verilere dayanmaktadır, dikkatlice karşılaştırılabilir oranlar.

Tablo 3 yan logaritmik (dilimlenmiş-tip) kazanç fonksiyonunda yıllara göre okullaşmanın regresyon katsayısının aritmetik ortalamasını vermektedir. Logaritmik kazanç, okullaşma yıllarının, deneyim yıllarının ve deneyim yıllarının karesinin bir fonksiyonudur. Rakamlar tipik eğitim yılındaki özel kazanç olarak yorumlanmıştır (basamaklara göre ayrılmamıştır). Yine de ülkeler arası azalan kazanç örneği büyük ölçüde sürdürülmüştür.

Son yıllarda, eğitimin yararının; çalışanların üretimindeki artışla kolayca saptanabildiği rekabetin yoğun olduğu alanlar göz önünde bulundurularak, kazanç oranlarının belirlenmesinde iyileşmeler sağlandı. Tablo 4 kazancın ekonomik sektörlere göre nasıl farklılaştığını göstermektedir. Rekabete açık sektörlerde elde edilen kazanç rekabete kapalı sektörlerle göre yüzde üçlük bir fark göstermektedir.

TABLO 3
ÜLKE TİPİNE GÖRE EĞİTİMDEN ELDE EDİLEN MINCER-TYPE
KAZANÇLAR

Bölge / Ülke tipi	Yıllara Göre Okullaşma Katsayısı (yüzde)
Afrika	13
Asya	11
Latin Amerika	14
Orta	8
Gelişmiş	9

Kaynak: Ülkelere göre oranları gösteren asıl liste yazardan temin edilebilir. Not: Adı geçen bölgelerde bulunan ülkelerin listesi: Afrika: Etiyopya, Kenya, Fas, Tanzanya; Asya: Hong Kong, Malezya, Pakistan, Singapur, Güney Kore, Güney Vietnam, Sri Lanka, Tayvan, Tayland; Latin Amerika: Brezilya, Şili, Kolombiya, Kosta Rika, El Salvador, Guatemala, Meksika, Venezüella, Orta: Kıbrıs, Yunanistan, İran, Portekiz; ileri: Avustralya, Kanada, Fransa, Almanya, Japonya, İsveç. Birleşik Krallık, Birleşik Devletler.

TABLO 4
EKONOMİK SEKTÖRLERE GÖRE EĞİTİMDEN ELDE EDİLEN ORTALAMA
KAZANÇ

Sektör	Kazanç Oranı (yüzde)
Rekabetçi, özel	13
Rekabete kapalı, kamu	10

Kaynak : Ülkelere göre oranları gösteren asıl liste yazardan temin edilebilir.

Not : Tabloya dahil edilen ülkeler : Brezilya, Kolombiya, Yunanistan, Guatemala, Japonya, Malezya, Pakistan, Portekiz, Birleşik Krallık (İngiltere), Tanzanya, Venezüella.

Bunun anlamı daha önce tüm sektörlerde çalışanlar göz önünde bulundurularak yapılan değerlendirmelerden elde edilen kazançları az gösterdiği. Özellikle, ücretlerin eşitliği politikası sonucu kazanç farklılıklarının azaldığı ve eğitimden elde edilen kazançların bastırıldığı kamu sektörünün değerlendirmeye katılması sonucu etkilemektedir.

Değişik nedenlerden dolayı, tüm ülkelerde kadınları ortalama kazançları erkeklerinkinden önemli oranda düşüktür. Kazanç oram kavramı göreceli bir kavram olduğundan, kadınların eğitimine yapılan yatırımların verimliliğinin erkeklerinkine oranla yüksek olması şaşırtıcı bulunmamalıdır.

Tablo 5'te gerçekte, gelişmekte olan ülkelerde kadınların dilimlenmiştir (mincer- type) ortalama kazançlarının erkeklerin kazançlarını yüzde beş puan kadar aştığı görülmektedir. Bu kadınların lehine gözüken kazanç oranı değerlendirmesinde bir eksiklik olduğu düşünülebilir, çünkü genel değerlendirmelerde olduğu gibi kadınlara yapılan yatırımlardan elde edilen kazanç oranının tespitinde işgücü pazarına daha fazla eğitilmiş kadının girebileceği olasılığı hesaba katılmamaktadır, örneğin Mohan [47] Kolombiya'da 1984 yılında hazırladığı raporda 15 yaşından büyük çalışma yaşındaki kadınların işgücü pazarına katılma oranlarını şu şekilde göstermektedir: Hiç okula gitmemişlerin yüzde 31'i ve üniversite eğitimi almış olanların yüzde 53'ü.

Genel olarak, özellikle gelişmekte olan ülkelerde ortaokul düzeyinde eğitime meslekî unsurlar katmanın ekonomik gelişmeye dinamizm katacağı düşünülür. Fakat Tablo 6'da da görüldüğü üzere geleneksel akademik (genel) müfredatlı eğitime yapılan yatırımlardan elde edilen kazancın ortalaması özel alanlara yapılan yatırımlardan elde edilenlere göre yüksektir. Yine bunun nedeni de teknik konularda eğitilen kişi başına düşen harcamanın yüksek oluşu ve her iki kanaldan gelen işgücünün işgücü pazarında eşit olarak özümsemesidir.

TABLO 5
CİNSİYETE GÖRE EĞİTİMDEN ELDE EDİLEN KAZANÇ (Yüzde)

Ülke tipi	Eğitim Basamağı	Erkek	Kadın »
Tüm Ülkeler	ilk	19	17
	Orta	16	21
	Yüksek	15	14
Gelişmekte Olan Ülkeler	Genel	11	15

Kaynak: Ek Tablo A-2'ye dayanarak hazırlanmıştır.

TABLO 6 •

ALTERNATİF ORTA ÖĞRETİM MÜFREDATLARINDA ORTALAMA KAZANÇ

Müfredat Çeşidi	Kazanç Oranı (Yüzde)
Genel, Akademik	16
Mesleki, Teknik	12

Kaynak : Ülkelerin oranlarını gösteren asıl liste yazardan temin edilebilir. Not : Bu tabloya dahil edilen ülkeler : Kolombiya, Kıbrıs, Fransa, Endonezya, Liberya, Tayvan, Tanzanya.

Orta öğretim müfredatında gözlenen bu örnek aynı şekilde yüksek öğretim programlarına da uygulanabilir. Yüksek maliyetli bilimsel tarım uzmanlarından elde edilen kazanç düşük görünürken, beşerî ve sosyal bilimlerden elde edilen kazanç yüksek görünmektedir (Tablo 7).

Ülke içi yıllar arası kazanç değerlendirmesi oldukça nadir bulunmakta. Aynı örnekleme çerçevesinde ve metodolojide değişik yıllarda yapılmış değerlendirmeler bulmaksa bundan çok daha zor. Birleşik Devletler gibi üstün nitelikte zaman dizleri verileri bulunan ülkelerde elde edilen kazançlar 30 yıllık dönem içinde dikkate değer bir istikrar gösteriyor. Örneğin, yüksek öğretimdeki sosyal kazançlar 1939 yılı ile 1969 yılı arasında yüzde 10-11 puanlık bir dalgalanma gösterdi (Ek, Tablo A-1). Aynı kazanç değerleri Japonya'da yedi yıllık bir dönem içerisinde yüzde 6.4'ten 5.7'ye düştü. İngiltere'de 1971 ile 1978 yılları arasında kazanç hemen hemen sabit kaldı. Kolombiya'da 1973 ile 1978 yılları arasında eğitimden elde edilen kazanç yüzde 17.6 dan 14.4'e (dilimlenmiş-tip hesaplama) düşerken aynı beş yıllık dönemde işgücü pazarında yüksek öğretim almışların oranı iki katından fazla arttı (1973'te yüzde 6, 1978'de yüzde 13, Mohan [48], pp 40, 43 verilerine dayanılarak).

Kazanç ortalanmasının zaman içindeki göreceli, istikrar, eğitilmiş insan gücü talebinin yine eğitim sayesinde sağlanan arzla yüksek tutulması gerçeğine dayandırılarak açıklanabilir (Jan Tinbergen bunu bir fenomen, teknolojiyle eğitimin bir yarışı olarak tasvir etmekte) [80].

Tablo 8 iki ayrı dönemde insanî ve fiziksel sermayenin kazanç ortalamalarını karşılaştırmaktadır. Kabaca elde edilen veriler şunu ispatlamaktadır ki gelişmiş ülkelerde insanî ve fiziksel yatırımlardan elde edilen kazanç arasındaki fark bir şekilde kapatılmıştır ve ikisinin eşitlenmesinin yüzde onluk kazanç noktasında sağlanabileceği görünmektedir. Diğer yandan gelişmekte olan ülkelerde insana yapılan yatırımın fiziksel yatırımdan açıkça daha avantajlı olduğu görülmektedir. Tabii ki bu avantaj gelişmekte olan ülkelerde 1960-1970 yılları arasında yapılan göreceli yüksek yatırımlarda azalmaya başlamıştır.

TABLO 7
BAZI ÜNİVERSİTE PROGRAMLARINDAN ELDE EDİLEN
ORTALAMA KAZANÇ

Program	Kazanç Oranı (Yüzde)
Ekonomi	13
Hukuk	12
Sosyal Bilimler	11
Eczacılık	12
Mühendislik	12
Fen Bilimleri, Matematik, Fizik	8
Tarım	8

Kaynak : Ek Tablo A-3'teki verilere dayanarak.

TABLO 8

ÜLKELERE GÖRE İNSANİ VE FİZİKSEL SERMAYENİN KAZANÇ ORANI

Ülke Tipi	1960'lar		1970'le*	
	İnsan	Fiziksel S.	insan	Fiziksel S.
Gelişmekte Olan ü.	20	> 15	15	> 13
Gelişmiş Ü.	8	< 10	9	< 11

Kaynak : 1960'lar Psacharopoulos (56)'dan, Tablo 5.3; 1970'ler Psacharopoulos (56)'dan, Tablo 8

Not: Tabloya dahil edilen gelişmekte olan ülkeler: Meksika, Kolombiya, Venezüella, Şili, Brezilya, Hindistan, Filipinler, Gana, Kenya, Uganda, Nijerya; Gelişmiş Ülkeler: Birleşik Devletler, Birleşik Krallık (İngiltere), Kanada, Hollanda, Belçika

SONUÇ

Özellikle gelişmekte olan ülkelerin eğitim politikalarının belirlenmesinde kazanç oranları örneklerinden çıkarılacak birçok anlam bulunmaktadır.

Afrika'da eğitimin her basamağında yapılan yatırımların azlığı söz konusudur. Bu savın doğruluğu bölgede eğitimden elde edilen kazancın, akla yatkın herhangi bir projenin geliştirilmesi için uygulanan indirim oranından bile az olduğu gerçeği ile ispatlanabilir.

Yatırım önceliğinde birinci sırayı ilköğretimde okullaşmanın alması gerekmektedir. Bunun delilide ilköğretimden elde edilen sosyal kazanç oranı yüzdelik puanının orta ve yüksek öğretimden elde edilenden önemli miktarda fazla oluşudur.

Yüksek eğitime verilen devlet desteğinin miktarının daha alt sınırlara çekilmesi gerekmektedir. Bunun nedeni de yüksek öğretime devlet desteğinin azaltılması sonucu özel kazanç oranlarının sosyal kazanç oranlarına doğru çekilmesi ve yinede özel yatırım için cazip kârlar sunabilmesidir. Üniversiteye yapılan devlet yardımının azaltılmasıyla elde edilecek kazanç ilköğretimin geliştirilmesinde kullanılabilir.

Yüksek öğretime yapılan devlet yardımının azaltılması ve bu kaynakların ilköğretimde kullanımı eşitliği sağlayıcı bazı ek yararlar da getirecektir. Üniversiteye devam edenlerin büyük kısmı zaten harcamalarını kendi karşılayabiliyor. Diğer yandan ekonomik olarak durumu nispeten kötü olanlar bu şartlar altında eğitim fırsatlarına daha yakın ve ulaşabilir olacaktır.

Okulları yaygınlaştırırken bunların kadınları da kapsamaya konusunda dikkatli olmak sadece eşitliği sağlamakla kalmaz aynı zamanda etkinliği artırır. Karşı argümanlar akla gelse de bu önerme şu delile dayanmaktadır: Kadınların eğitiminden elde edilen kazanç oranı en az erkeklere yapılan yatırımlardan elde edilen kazanç oranı kadar çekicidir.

Orta ve yüksek öğretim seviyesindeki genel müfredat ya da programlar birçok meslekî müfredat ya da program kadar iyi yatırım olanakları sağlamaktadır. Bunun nedeni, meslekî / teknik eğitimde birim maliyetin fazlalığının bu tip okullarda sosyal kazana azaltıcı asıdır.

Geçmişteki eğilimler ve gelişmekte olan ülkelerde eğitime yapılan yatırımların yetersizliği göz önünde bulundurulursa, eğitimin daha fazla yaygınlaştırılmasının işsiz mezunlar yaracağı ve sosyal kazancı azaltacağı korkusu yersizdir. Bu önermenin dayandığı delil eğitime yapılan yatırımın artmasının kazanç oranında bir değişme yaratmadığını gösteren zaman dizinidir.

Gözlemlenen ücretlere göre geleneksel olarak yapılan kazanç değerlendirmeleri ile eğitimin gerçek sosyal yaranı tam olarak hesaplanamayabilir. Kamu sektöründeki ödeme skalasının düz bir çizgi oluşturulması daha önce yapılan kazanç oranları değerlendirilmelerinin dayandığı ücretlerdeki farklılıkları bastırmaktadır.

Son olarak da burada sunduğumuz sonuçları son 25 yılda kabul görmüş bir yöntem takip eden eğitim kazanç değerlendirmelerine dayandığından bahsedebiliriz. Diğer yandan bunlara eğer Haveman ve Wolf [29]'un yakın dönemde bahsettiği niteliksel diziler (dış etkenler ve pazar dışı etkiler gibi) de eklenirse, yukarıdaki sonuçların daha da kuvvetlendiği görülür.

EK TABLO A-1
BASAMAĞA GÖRE EĞİTİMDEN ELDE EDİLEN KAZANÇLAR

Ülke	Yıl	Sosyal			Özel		
		İlk	Orta	Yüksek	İlk	Orta	Yükse
Afrika							
Botsvana	1983	42.0	41.0	15.0	99.0	76.0	38.0
Etiyopya	1972	20.3	18.7	9.7	35.0	22.8	27.4
Gana	1967	18.0	13.0	16.5	24.5	17.0	37.0
Kenya	1971 1980	21.7	19.2	8.8	28.0	33.0	31.0
			13.0				
Lesoto	1980	10.7	18.6	10.2	15.5	26.7	36.5
Liberya	1983	41.0	17.0	8.0	99.0	30.5	17.0
Malavi	1978		15.1				
	1982	14.7	15.2	11.5	15.7	16.8	46.6
Fas	1970	50.5	10.0	13.0			
Nyerya	1966	23.0	12.8	17.0	30.0	14.0	34.0
Rodos	1960	12.4					
Siera Leon	1971	20.0	22.0	9.5			
Somali	1983	20.6	10.4	19.9	59.9	13.0	33.2
Sudan	1947		8.0	4.0		13.0	15.0
Tanzanya	1982		5.0				
Uganda	1965	66.0	28.6	12.0			
Yukan	1970	25.9	60.6				
Volta	1975 1982	27.7 20.1	30.1	22.0 21.3			
			14.9				
Asya							
Hong Kong	1976		15.0	12.4		18.5	25.2
Hindistan	1965	13.4	15.5	10.3	17.3	18.8	16.2
	1978	29.3	13.7	10.8	33.4	19.8	13.2
Endonezya	1977	21.9	16.2	14.8	25.5	15.6	
	1978						

EK TABLO A-1 (Devamı)

BASAMAĞA GÖRE EĞİTİMDEN ELDE EDİLEN KAZANÇLAR

Ülke	Yıl	Sosyal			Özel		
		İlk	Orta	Yüksek	İlk	Orta	Yüksek
Malezya	1978					32.6	34.5
Pakistan	1975	13.0	9.0	8.0	20.0	11.0	27.0
	1979				14.6	6.7	9.4
Filipinler	1971	7.0	6.5	8.5	9.0	6.5	9.5
	1977			8.5			16.0
Singapur	1966	6.6	17.6	14.1		20.0	25.4
Güney Kore	1967		9.0	5.0			
	1969	11.0	9.5				
	1971		14.6	9.3		16.1	16.2
	1973	12.2	8.8				
	1980	8.1	11.7				
Tayvan	1970		26.5	15.0		17.6	18.4
	1972	27.0	12.3	17.7	50.0	12.7	15.8
Tayland	1970	30.5	13.0	11.0	56.0	14.5	14.0
	1972	63.2	30.9	18.4			
Latin Amerika							
Bahamala	1970		20.6			26.1	
Brezilya	1970		23.6	13.1		24.7	13.9
Şili	1959	24.0	16.9	12.2			
Kolombiya	1973				15.1	15.4	20.7
	1976			18.4			24.9
	1981		9.6				
Kosta Rika	1974				13.1	8.7	25.7
Meksika	1963	25.0	17.0	23.0	32.0	23.0	29.0
Paraguay	1982	14.0	11.0	13.0			
Peru	1972	46.9	19.8	16.3			
	1974	34.3	9.0	15.0			
	1980	41.4	3.3	16.1			
Porto Riko	1959	24.0	34.1	15.5	68.2	52.1	29.0
Venezüella	1957	82.0	17.0	23.0		18.0	27.0
	1984			32.5	11.7	20.6	
Orta							
Kıbrıs-1	1975				15.0	11.2	14.8
	1979				8.6	8.1	14.1
Kıbrıs-2	1975		10.5	9.7		11.6	8.6
	1979	7.7	6.8	7.6	15.4	7.0	5.6
Yunanistan	1962		6.3	13.7		7.2	14.0
İran	1977	16.5	5.5	4.5	20.0	6.0	5.5
	1972	34.0	11.5	15.0			
İran-2	1976	15.2	17.6	13.6		21.2	18.5
	1975				10.6	15.3	19.3
İsrail	1958	16.5	6.9	6.6	27.0	6.9	8.0
İspanya	1971	17.2	8.6	12.8	31.6	10.2	15.5
Türkiye	1968			8.5		24.0	26.0
Yugoslavya	1969	9.3	15.4	2.8	7.6	15.3	2.6
İleri							
Avustralya	1969					14.0	13.9
Avusturya	1976			16.3		8.1	21.1
	1981					11.3	4.2

BASAMAĞA GÖRE EĞİTİMDEN ELDE EDİLEN KAZANÇLAR

Ülke	Yıl	İlk	Sosyal Orta	Yüksek	İlk	Özel Orta	Yüksek
Belçika	1960		17.1	6.7		21.2	8.7
Kanada	1961		11.7	14.0		16.3	19.7
Danimarka	1964			7.8			10.0
Fransa	1962				14.4	11.5	9.3
	1969		10.1	10.9	16.2	12.0	9.6
	1976				13.5	10.8	9.3
Almanya	1964						4.6
	1978					6.5	10.5
B. Britanya	1971		11.0	7.0		14.0	27.0
	1972		3.6	8.2		11.7	9.6
	1973		8.0	8.0		6.0	16.0
	1975		7.0	7.0		9.0	22.0
	1977		8.0	6.0		9.0	17.0
	1978		9.0	7.0		11.0	23.0
İtalya	1969					17.3	18.3
	1967						10.5
	1973		4.6	6.4		5.9	8.1
	1976	9.6	8.6	6.9	13.4	10.4	8.8
	1980			5.7			8.3
Hollanda	1965		5.2	5.5		8.5	10.4
Yeni Zellenda	1966		19.4	13.2		20.0	14.7
Norveç	1966		7.2	7.5		7.4	7.7
İsveç	1967		10.5	9.2			10.3
Bir. Devletler	1939		18.2	10.7			
	1949		14.2	10.6			
	1959		10.1	11.3			
	1969		10.7	10.9		18.8	15.4
	1970					11.3	8.8
	1971					12.5	8.0
	1972					11.3	7.8
	1973					12.0	5.5
	1974					14.8	4.8
	1975					12.8	5.3
	1976					11.0	5.3

Kaynak : Avustralya: 1976, Miller (44), Tablo 1 ve 2; Avusturya : Clement (15); Bahamalar: Gabregiorgis (22), Tablo 33; Botsvana Maliye Bakanlığı (9), Tablo 2-50; Kolombiya: 1976, Yüksek, Rodriguez (71), Tablo 6, 1981, Psacharopoulos ve Zabalza (68), tüm orta okul deneklerinin ortalaması; Kosta Rika: Baldares-Crazo'ya dayanarak (6), Tablo 7.19; Kıbn- 1: elde edilen regresyon oranları (1979), özel oranlar, House ve Stylianou (32), Tablo VI-4, 1975. özel oranlar, Psacharopoulos (58), Tablo 1; Kıbn-2: oranlar erkekler içindir, House ve Stylianou (32), Tablo VI-3; Fransa: 1962, Riboud (70), 1969 ve 1976, Minagat ve Jarouse- se (45), diğer yıllarda yapılan hesaplamalar farklı metodolojilere dayandığından 1969 sosyal ve özel değerleri karşılaştırılabilir değildir, bak Jarouse (34); Almanya 1978, Clement, Tessaring, ve Weissshuhn (16); Büyük Britanya: Adomson ve Reid (1), Tablo 5; Yunanistan: Psacharopoulos (63), Tablo 8; Hong Kong: Hung (33), Tablo 6 ;Hindistan: 1978, Tilak (79),

Tablo 6.3; Endonezya; Psacharopoulos (60), Tablo 7.1; İnan: Armand (3), Tablo 6.3; Endonezya; Psacharopoulos (60), Tablo 7.1; İnan: Armand (3), Tablo 5.7; İnan-2: Henderson ve Scully (31), Tablo 1; İnan: Pourhosseini (55), Tablo 9.2; Japonya: yüksek eğitim Okachi (51), Tablo 12, diğer basamaklar Okachi (50), Tablo 17 ve IO ; Kenya : 1980, Armitage ve Sabot '4), Tablo 33, devlet okulları : Güney Kore: 1969, Morgan (49), 1971, sosyal Jeong (35), 1971, özel, lee (39), Tablo 4, heriki cins, kol. B, 1973, Park (52), 1980, Park ve Park (53); Le- sotho: Gebre-ab (24), Tablo 12; Liberya: Liberya Planlama Bakanlığı/USAID (41), Tablo 2- 26; Malavi : Mingat, Tan, and Hoque (46), Tablo 5; Pakistan: 1975. Hamdani (27), Tablo 3, 1979 kenetsel alanlardaki kazanç ortalamasına dayanmaktadır, Nüfus ve işgücü Araştırması, Shahrukh Rafi Khan tarafından temin edilmiştir; Paraguay: Ernesto Schiefelbein tarafından temin edilen gelir ve fiyat verilerine dayanmaktadır; Peru: Psacharopoulos (61), Tablo 3.4; Filipinler 1977, Filipinler Üniversitesi, Dumlao ve Arcelo (19), p.161; Porto Riko- 2: Camoy (11), Tablo 2 ve 4, kentsel alanlardaki kadın ve erkeklerin ortalaması; Somali: Somali Ulusal Planlama Bakanlığı (76), Tablo 2-36; ispanya: Quintas (69), Tablo 2.3; Sudan: Berhanu (7), Tablo 4.12; Tayvan: Yuang (36), Tablo 6-U-36 ve 6-44; Tanzanya: Psacharopoulos (67), tüm orta okul deneklerinin ortalaması; Tayland: Stehasahien (75), Tablo 9; Yukarı Volta:Psacharopoulos /62), Tablo 2.6; Venezüella 1984, Steiter (77), kısa yol metodu, erkek ve kadınların ortalaması.

Yukarıda açıkça belirtilmeyen diğer bütün orijinal ülke kaynakları ve araştırma yılları için, bak Psacharopoulos (58), Tablo 1.

Not: ilk okullar için özel kazanç oranlarında yüzde yüzü aşanlar için 99.0 değeri kullanılmıştır.

EKTABLO A-2
CİNSİYETE GÖRE EĞİTİMDE KAZANÇ

Ülke	Yıl	Eğitim Seviyesi	Erkek	Kadın
Avustralya	1976	Üniversite	21.1	21.2
Avusturya	1981	Tümü	10.3	13.5
Kolombiya	1973	Tümü-kentsel	18.1	20.1
		-kırsal	10.3	20.1
Kosta Rika	1974	Tümü	14.7	14.7
Fransa	1969	Orta	13.9	15.9
		Üniversite	22.5	13.8
	1976	Orta	13.9	15.9
		Üniversite	20.0	12.7
Almanya	1974	Tümü	13.1	11.2
	1977	Tümü	13.6	11.7
Büyük Britanya	1971	Orta	10.0	8.0
		Üniversite	8.0	12.0
Yunanistan	1977	Tümü	4.7	4.5
Japonya	1976	Üniversite	6.9	6.9
	1980	Üniversite	5.7	5.8
Güney Kore	1971	Orta	13.7	16.9
		Üniversite	15.7	22.9
	1976	Tümü	10.3	1.7
	1980	Tümü	17.2	5.0
Sri Lanka	1981	Tümü	6.9	7.9
Portekiz	1977	Tümü	7.5	8.4

EK TABLO A-2 (Devamı)

CİNSİYETE GÖRE EĞİTİMDE KAZANÇ

Ülke	Yıl	Eğitim Seviyesi	Erkek	Kadın
Porto Riko	1959	İlk	29.5	18.4
		Orta	27.3	40.8
		Üniversite	21.9	9.0
Tayvan	1982	İlk	8.4	16.1
Tayland	1971	Tümü	9.1	13.0
Venezüella	1984	Tümü	9.9	13.5

Kaynaklar : Miller (44), Tablo 1; Avusturya: Clement (15), Tablo III, 5; Kolombiya: Schultz (73), Tablo 4; Kosta Rika: Baldares-Crao (6), tablo 7-18; Almanya: Weissshuhn ve Clement (81), Tablo 3; Yunanistan Psacharopoulos (65), Tablo 7; Büyük Britanya: Adamson ve Reid (1), Tablo 2, Sosyal Oranlar; Japonya: Okachi (51), Tablo 12-13, Sosyal Oranlar; Güney Kore: 1971, Lee (39), Tablo 4, Kol. B, 1976, Bai (5), Tablo IX.3 ve 4, Kol.3, 1980, Park ve Park (53), Tablo 2-3; Portekiz : Psacharopoulos (59), Tablo 2; Porto Riko :Carno (11), Tablo 4, Kentsel Alanlarda Sosyal Oranlar; Tayvan:Gannicott(23), Tablo 1, ilkokul ve okuma yazma bilmeyenlerin karşılaştırılmasıyla elde edilen log katsayıları; Tayland: Chiswick (14); Fransa: Jarousse (34); Sri Lanka: Gutkind (26), Tablo 5 ; Venezuela:Steier (77).

EK TABLO - 3

KONULARA GÖRE YÜKSEK EĞİTİMDEN ELDE EDİLEN KAZANÇLAR

Ülke	Yıl	Konu	Sosyal	Özel
Belçika	1967	Ekonomi	9.5	
		Hukuk	6.0	
		Fen Bilimleri	8.0	
		Eczacılık	11.5	
Brezilya	1962	Ekonomi	16.1	
		Hukuk	17.4	
		Eczacılık	11.9	
		Mühendislik	17.3	
		Ziraat	5.2	
Kanada	1967	Ekonomi	9.0	16.3
		Mühendislik	2.0	4.5
Kolombiya	1976	Ekonomi	26.2	32.7
		Mühendislik	24.8	33.7
		Eczacılık	23.7	35.6
		Bilimsel Tarım	16.4	22.3
Danimarka	1964	Ekonomi	9.0	
		Hukuk	10.0	
		Mühendislik	8.0	
		Eczacılık	5.0	
Fransa	1970	Hukuk ve Ekonomi		16.7
		Fen Bilimleri		12.3

EK TABLO - 3 (Devamı) KONULARA GÖRE YÜKSEK EĞİTİMDEN ELDE EDİLEN KAZANÇLAR

Ülke	Yıl	Konu	Sosyal	Özel
Yunanistan	1977	Fizik ve Matematik	1.8	2.1
		Bilimsel Tarım	2.7	3.1
		Hukuk	12.0	13.8
		Mühendislik	8.2	12.2
		Ekonomi ve Politika	4.4	5.4
Büyük Britanya	1967	Güzel Sanatlar	13.5	
		Sosyal Bilimler	13.0	
		Mühendislik	11.4	
		Fen Bilimleri	11.0	
	1971	Güzel Sanatlar	7.0	26.0
		Fen Bilimleri	7.0	38.0
		Mühendislik ve Teknoloji	6.0	32.0
Hindistan	1961	Sosyal Bilimler	11.0	48.0
		Beşeri Bilimler	12.7	14.3
Iran	1964	Mühendislik	16.6	21.2
		Ekonomi	18.5	23.9
		Beşeri Bilimler	15.3	20.0
		Mühendislik	18.2	30.7
Malezya	1968	Ziraat	13.8	27.4
		Mühendislik		13.4
		Eczacılık		12.4
Norveç	1966	Ziraat		9.8
		Ekonomi	8.9	
		Hukuk	10.6	
		Güzel Sanatlar	4.3	
		Mühendislik	8.7	
		Fen Bilimleri	6.2	
Filipinler	1969	Eczacılık	3.1	
		Ekonomi	10.5	14.0
		Hukuk	15.0	18.0
		Mühendislik	8.0	15.0
		Ziraat	5.0	5.0
İsveç	1967	Ekonomi	9.0	
		Hukuk	9.5	
		Eczacılık	13.0	
		Mühendislik	7.5	

Kaynaklar : Kolombiya :Rodriguez (71), Tablo 6; Yunanistan :Psacharopoulos (63), Tablo 8; Büyük Britanya : Adamson ve Reid (1), Tablo 3. Tüm diğer ülkeler Psacharopoulos'tan (57), EK G, ve Psacharopoulos (56), Tablo 4.9.

KAYNAKLAR

1. A.D. Adamson and J.M.Reid. "The Rate of Return to Post-Compulsory Education During the 1970's: An Empirical Study for Great Britain" United Kingdom, Department of Education and Science, 1980. Mimeo.
2. Lascelles Anderson. "Rates of Return to Human Capital : A Test Using El Salvador Data". **American Economic Review** 70 (May 1980): 138-41.
3. A. Armand. "The Rate of Return to Education in Iran". Ph.D. dissertation, University of Maryland, 1976.
4. J. Armitage and R.Sabot. "Efficiency and Equity Implications of Subsidies of Secondary Education in Kenya". In *Modern Tax Theory for Developing Countries*, eds. D. Newbery and N. Stern. Washington : Development Research Department, The World Bank, 1984, Mimeo.
5. Moo-Ki Bai. *Education, Workers' Behavior and Earnings: A Case Study of manufacturing Workers in Korea*, Seoul : Institute of Economic Research, Seoul National University, August 1977, (Also in *Seoul National University Economic Review* (December 1977): 1-69).
6. M.Baldares-Carazo. "The Distribution of Income and Wages in Costa Rica". Ph.D. thesis, University of Birmingham, 1980.
7. A. Berhanu. "Modeling Manpower in Development Planning : Methodological and Empirical Problems with Sudanese Illustrations". Ph.D. dissertation, University of Pennsylvania, 1982.
8. M. Boissier, J.B.Knight, and R. Sabot. "Earnings, Ability and Cognitive Skills". Washington: Development Research Department, the World Bank, April 1984, Mimeo.
9. Botswana Ministry of Finance and Development Planning. "Botswana : Education and Human Resources Sector Assessment". USAID. June 1984, Mimeo.
10. F.Bourgignon. "The role of Education in the Urban Labor-Market During the Process of Development: The Case of Colombia". Paper presented at the 6th World Congress, International Economic Association, Mexico City, August 1980.
11. Martin Camoy. "The Rate of Return to Schooling and the Increase in Human Resources in Puerto Rico". **Comparative Education Review** 16 (February 1972): 68-86.
12. Barry R. Chiswick and P.W.Miller. "Immigrant Generation and Income in Australia". Department of Economics, University of Western Ontario, 1984, Mimeo.
13. Barry R.Chiswick and Jacob Mincer. "Time series Changes in Personal Income Inequality in the United States from 1939, with Projections to 1985". **Journal of Political Economy** 80 (May-June 1972): S34-71.
14. Carmel U. Chiswick. "On Estimating Earnings Functions for LDCs." **Journal of Development Economics** 4 (March 1977): 67-78.
15. W. Clement, *Kingimmverteilung und Qualifikation: Empirische Ergebnisse aus dem osterreichischen Mikrozensus 1981*. Signum-Verlag, 1984.
16. W. Clement, M. Tessaring, and C. Weissshunh. *Ausbildung und Einkommen in der Bundesrepublik Deutschland*. Beitrab 80. Nurnberg : Institut fur Arbeitsmark-und Berufsforschung der Bundesanstalt, 1983.
17. Christopher Dougherty and George Psacharopoulos. "Measuring the Cost of Misallocation of Investment in Education." **Journal of Human Resources** 12 (Fall 1977):446-59.
18. J.Ducci and K.Terrell. "Earnings and Occupational Attainment in a Developing Country". department of Economics. Cornell University. Paper presented at the Econometric Society Meeting. September 1980.
19. A.Dumlao and A.Arcelo. "Financing Private Education". **FAPE Review** 16 (July-October 1979).
20. A.C. Echvarde. "Wage Indexation. Real Wages and Unemployment." Washington: Development, The World Bank, 1983. Mimeo.
21. Richard B. Freeman. *The Overeducated American*. New York : Academic Press, 1976.
22. A. Gabregiorgis. "Rate of Return on Secondary Education in the Bahamas". Ph. D.thesis,

Department of Education Administration. Universit of Alberta, 1979.

23. K.Gannicott. "Male and Female Earnings in a Developing Economy: The Case of Taiwan." Department of Economics, University of New South Wales. 1984, Mimeo.
24. N.Gebre-ab, "Cost-Benefit Analysis of Education in Lesotho". Lesotho Ministry of Education, November 1983.
25. S.E.Guisinger, J.W.Henderson, and G.W.Scully. "Earnings, Rates of Return to Education and the Earnings Distribution in Pakistan". **Economics of review** (December 1984).
26. E.Gutkind. "Earnings Functions and Returns to Education in Sri Lanka". Geneva:International Labor Office, 1984. Mimeo.
27. K.A.Hamdani. "Education and the Income Differentials: An Estimation for Rawalpindi City". **Pakistan Development Review** 16 (Summer 1977) : 144-64.
28. W.Lee Hansen. "Patterns of Rates of Return in Education : Some International Comparisons". In Conference on Policies for Educational Growth. Paris: OECD, 1970. Mimeo,DAS/EID/70.3.
29. Robert H.Haveman and Barbara L.Wolfe. "Schooling and Economic Well-Being : The Role of Nonmarket Effects", **Journal of Human Resources** 19 (Summer 1984) : 377-407.
30. J.W.Henderson. "Earnings Functions for the Self-Employed". **Journal of Development Economics** 13 (August -October 1983): 97-102.
31. J.W.Henderson and G.W.Scully. "The Impact of the Elasticity of Substitution on Rates of Return to Education". Waco, TX : Baylor University, 1984. Mimeo.
32. VV.J.House and O.Stylianou. "Population, Employment Planning and Labor Force Mobility in Cyprus: An Interim Report". Nicosia: Department of Statistics and Research, Ministry of Finance, 1981.
33. Fan-Sing Hung. "Private and Social Rates of Return on Investment in Education in Hong Kong". Masters's thesis, School, of Education, Chinese University of Hong Kong, 1982.
34. J-P. Jarousse. "La Rentabilite des Etudes en France entre 1970 et 1977". Paris : CREDOC, 1984. Mimeo.
35. Chang Yong Jeong. "Rates of Return on Investment in Education : The Case of Korea". KDI Working Paper No. 7048, September 1974.
36. Hwai-I Juang. "rates of Return on Investment in Education in Taiwan and Their Policy Implications: A Cost-Benefit Analysis of the Academic High School and the Vocational High School". D.Ed.thesis, Teachers College, Columbia University, 1972.
37. J.B.Knight and R.Sabot. "The Returns to Education: Increasing with Experience or Decreasing with Expansion". **Oxford Bulletin of Economics and Statistics** 43 (February 1981) : 51-71.
38. Kwok-Chuen Kwok. "An Analysis of the Earnings Structure in Hong Kong 19??".
39. Yong Woo Lee. "Human Capital and Wage Determination in South Korea". Kyungbook National University, 1984.
40. L.Levy - Garboua and A.Mingat. "Les Taux de Rendement de l'Education.eds. J-C. Eicher and L.Levy-Garboua. Paris : Economica, 1979.
41. Liberia Ministry of Planning and Economic Affairs. "Liberia : Education and Training Sector Assessment". Joint Committee for the Government of Liberia / USAID Education, Training and Human Resources Assessment, December 1983. Mimeo.
42. Pak-Wai hu and Yeu-Chim Wong. "Human Capital, Occupation and Earning." Department of Economics. Chinese University of Hong kong, 1984.
43. D.Mazumdar. The Urban Labor Market and Income distribution: A Study of Malaysia. Oxford : Oxford University, Paris, 1981.
44. P.W.Miller. "The Rate of Return to Education : The Evidence from the 1976 Census". Australian Economic Review (3rd quarter 1982).
45. A.Mingat and J-P Jarousse. "Analyse Economique et Fondements Sociaux des Disparites de Salaires en France". Paris: CREDOC, 1985. Mimeo.
46. A.Mingat, J-P Tan and M.Hoque. "Recovering the Cost of Public Higher Education in

- LDCs: To What Extent Are Loan Schemes an Efficient Instrument?" Washington : Education Department, The World Bank, 1984, Mimeo.
47. R.Mohan. "Labor Force Participation in a Developing Metropolis, Does Sex Matter?" Paper presented at the Latin America Econometric Society Meeting, Bogota, Washington: Development Research Department, The World Bank, July 1984, Mimeo.
48. . . . The Determinants of Labor Earning in Developing Metropoli : Estimates from Bogota and Cali, Colombia. Staff Working Paper No. 498. Washington: The World Bank, 1981.
49. R.M.Morgan, ed. System Analysis for Educational Change : The Republic of Korea. Tallahassee. Florida State University, 1971.
50. K.Okachi. "An Analysis of Economic Returns to Educational Investment: Its Role in Determining the Significance of Educational Planning in Japan". Ph.D. dissertation. Florida State University, 1980.
51. . . . "An Analysis of Economic Returns to Japan's Higher Education and Its Application to Educational Finance". **Journal of Education Finance** 9 (Fall 1983).
52. Funkoo Park. "Return to Education in Korea". **Journal of Economic Development** 1, No.1 (1976).
53. Funkoo Park. and Seil Park. Wage Structure in Korea, Korea Development Institute, 1984.
54. Seil Park. "Wages in Korea:Determination of the Wage Levels and the Wage Structure in a Dualistic Labor Market". Ph.D. dissertation, Cornell University, 1980.
55. M. Pourhosseini. "Investment in Human Capital and Educational Plannig in Iran". Ph.D. thesis, Department of Economics, University of Birmingham, 1980.
56. George Psacharopoulos. Returns to Education: An International Comparison. San Francisco : Elsevier-Jossey Bass, 1973.
57. . . . Higher Education in Developing Countries : A Cost-Benefit Analysis. Staff Working Paper No. 440. Washington: The World Bank, 1980.
58. . . . "Returns to Education: An Updated International Comparison". In Education and Income, ed. T.King. Staff Working Paper No. 402. Washington : The World Bank, 1980. Reprinted in **Comparative Education** 17 (1981a): 321-41.
59. . . . "Education and the Structure of Earning in Portugal". **De Economist** 129 (1981b): 532-45.
60. . . . "Indonesi: Manpower Consideration in the Energy Sector". Washington: Education Department, The World Bank, May 1982a. Mimeo.
61. . . . "Peru : Assessing Priorities for Investment en Education and Training". Washignton: Education Department, The World Bank, 1982b. Mimeo.
62. . . . "Upper Volta: Is It Worth Spending on Education in a "High-Cost' Cuntry?" Washington: Education Department, The World Bank, 1982c. Mimeo.
63. . . . "Earnings and Education in Greece, 1960-1977". **European Economic Review** 17 (1982d): 333-47.
64. . . . "The Economics of Higher Education in Developing Countries." **Comparative Education Review** 26 (July 1982e): 139-59.
65. . . . "Sex Discrimination in the Greek Labor Market". **Modern Greek Studies** 1 (October 1983a): 339-58.
66. . . . "Education and Private Versus Public Sector Pay". **Labour and Society** 8 (April-July 1938b): 123-34.
67. George Psacharopoulos and W.Loxley, diversified Secondary Education and Development : Evidence from Colombia and Tanzania. Baltimore: Johns Hopkins University Press, 1985.
68. George Psacharopoulos and AZabalza. "The Effect of Diversified Schools on Employment Status and Earnings in Colombia". **Economics of Education Reviewv** 3, No.3 (1984).
69. J.R.Quintas. *Economia y Education*. Piramide, 1983.

70. M. Riboud. *Accumulation du Capital Human*. Paris: Economica, 1978.
71. E.Rodriguez. *Rentabilidad y Crecimiento de la Education Superior en Colombia*. Facultad de Estudios Interdisciplinarios, Pontificia Universidad Javeriana, 1981.
72. P.N.Savvides. "Work Experience and Earnings Differentials: The Case of Cyprus". M.A. thesis, Department of Economics, Southern Illinois University, 19??.
73. T.P.Schultz. "Conventional Income Equations for Rural and Urban Workers by Current Residence and Birthplace: Colombia 1973". Yale University, April 1979, Mimeo.
74. T.W.Schultz. "Education and Economic Growth". In *Social Forces Influencing American Education*. Chicago: National Society for the Study of Education, 1961.
75. K.Sethasathien "Thailand: Using Cost -Benefit Analysis to Derive the Rates of Return in Different Levels of Education. Ph.D. dissertation, College of Education, Florida University, 1977.
76. Somalia Ministry of National Planning, "Somalia: Education and Human Resources Sector Assessment". USAID. January 1984, Mimeo.
77. F.Steier. "Educational Policies in Venezuela: An appraisal". Ph.D. dissertation, nColombia University, in progress 1985.
78. D.A.Summer. "Wage Functions and Occupational Selection in a Rural Less Developed Country Setting". **Review of Economics and Statistics** 63 (November 1981): 513-19.
79. J.B.C. Tilak. "Inequality in Returns to Education". Ph.D. dissertation, Delhi School of Economics, 1980.
80. J.Tinbergen. *Income Distribution : Analysis and Policies*. Amsterdam : North-Holland, 1975.
81. G.Weissshuhn and W.Clement. "Analyse der quaüifikation spezifischen Verdienstrelationen in der Bundesrepublik Deutschland auf der Bas is der Bescheftigtenstatistik 1974 / 1977". *Mitteilungen a us der Arbeitmarki und Berufeforschung* 1 (1982): 36-49